

ПЕРЕМОГА ЗАВЖДИ З НАМИ

У травневі дні 45-го пролунали залли переможного салюту. І не випадково, що у ці дні ми найчастіше звертаємося до пам'яті ветеранів Великої Вітчизняної війни. Ось і сьогодні наші запитання до них:

1. ЩО НАЙЧАСТІШЕ ЗГАДУЄТЕ ІЗ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСІВ? ЧОМУ?
2. ЯК ЗУСТРІЛИ ДЕНЬ 9 ТРАВНЯ?
3. ЩО ДУМАЄТЕ ПРО СЬОГОДНІШНІХ ЗАХИСНИКІВ БАТЬКІВЩИНИ?

С. О. СЛЮСАРЕНКО, професор, голова Ради ветеранів війни і праці інституту.

1. Найбільше згадую бої за Москву; наступ наших військ під Москвою, де я брав участь в складі інженерного саперного батальйону. За чотири дні дійшли до м. Клин. Згадую що перемогу наших військ при морозі в 30°, а німці не витримали нашого натиску, кидали техніку і вперше в паніці бігли на захід.

2. 9 Травня зустрів на Закарпатському фронті. Зараз, в День свята, відаю всі сили підготовки наших інженерів-будівельників. Як голова Ради ветеранів приділяю велику увагу пристарілим воїнам і ветеранам праці по наданню їм допомоги, надсилаємо їм привітання з святами, днями народження.

3. Ми і зараз в строю, надаємо велику допомогу в справі виховання молодих інженерів, є прикладом в праці, зразком патріотизму. Всі 67 чоловік, ветеранів Великої Вітчизняної війни є прикладом для сьогоденної молоді.

П. К. КРАСНОСЕЛЬСЬКИЙ, директор музею інституту.

1. Моя військова спеціальність — авіаційний техник. В роки Великої Вітчизняної я обслуговував бойові літаки СУ-2 і ІЛ-2, близькі бомбардувальники та штурмовики. В авіації, в якій я служив, була льотчиця — Катя Зелено, яка в повітряному бою із німецькими винищувачами М-109 (їх було 7) одлого збила кулеметним вогнем, а другого тараняла повітряним винтом. Це був великий подвиг і безстрашність. Про неї я згадую під

час зустрічей із молоддю, з метою патріотичного виховання нашої сучасної молоді.

2. День 9 травня я зустрів із захопленням і салютом з пістолета, хоч полк, в якому я служив, продовжував бойові дії із праявним угрупуванням.

3. Сьогоднішні захисники Батьківщини озброєні краще, ніж в період Великої Вітчизняної війни. Вони мають на своєму озброєнні міцну зброю, яку не можна порівняти з тією, що була в 1941 році.

Потрібна висока вичка, дисципліна і патріотичне виховання.

О. С. ТРОНІН, полковник у відставі, директор підготовчих курсів.

1. З чотирьох років війни пробував на фронті 2 роки і 8 місяців. Це період найтяжчих випробувань. Завжди вірив в мужність, стійкість та відданість солдата Батьківщині. Захоплювався героїзмом, самопожертвуванням «воїнів-слова». Головний девіз — «сам гинь, а товарища визволяй».

2. Завжди зустрічав як найсвітліше свято... Як День Пам'яті і смутку, день аналізу минулого. Кілька років тому мав можливість (дозволяло здоров'я та матеріальна забезпеченість) відвідати пам'ятні місця боїв колишніх бійців, місця захоронення бойових товаришів...

3. На жаль, так складаються обставини, мало що знаю про життя, побут, бойове навчання солдат нині. Бажаю їм (захисникам) любити всім серцем, життя свого народу, свою землю, Батьківщину, а все інше докладесть.

НА кафедрі будівельних машин протягом багатьох років розроблені методи розрахунку і конструювання землерийної техніки спеціального призначення, створено і впроваджено у виробництво багато конструкцій машин, обладнання і робочих органів, вилано разом з військовими вченими ряд учбових посібників і методичних розробок для військових інженерних вузів. Сьогодні більше сьмидесяти процентів військової землерийної техніки працює з робочими органами конструкції КІБІ. Але прийшов час, і велим значна кількість такої техніки стала для нашої держави достатньо великою.

Спеціальна землерийна техніка має значні переваги перед цивільною такого ж призначення: потужність у 2—3 рази вища, швидкість робочих процесів вище в 1,5—2,5 рази, матеріали конструкцій, деталей і вузлів, особливо швидкозношувані, більш міцні,

так і економічні. Другий важливий критерій конверсії — це зміна принципів роботи робочих органів і їх приводів на більш ефективні, які базуються на принципах динамічного руйнування ґрунтів і методах незалежної активізації робочих процесів, створених на кафедрі. Робочі органи нового типу дозволяють не тільки руйнувати ґрунт, а виконують одночасно функції формування ґрунтового потоку, його транспортування і створення ґрунтового відвалу потрібної форми. Перші експерименти проведені на зразках машин і робочих органах, створених на цих принципах, дозволили вийти на найбільшу у світі питоому продуктивність машин 18—20 м³/годіну на 1 кВт встановленої потужності, в той час як у кращих зарубіжних зразків цей показник не перевищує 5. Таким чином, конверсія військової землерийної тех-

ніка, переобладнаної за такими принципами, дозволяє підвищити їх продуктивність в 2—4 рази, зменшити масу робочого органу і його приводу в 2—3 рази і одержати машини зверхвисокої продуктивності, особливо для створення траншей під труби великого, середнього і малого діаметру для нафто- і газопроводів (тип Іран—Україна, газифікації сіл України, Середня Азія—Україна, тощо). Таке переоблад-

КОНВЕРСІЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЗЕМЛЕРИЙНОЇ ТЕХНІКИ — БУДІВНИЦТВУ

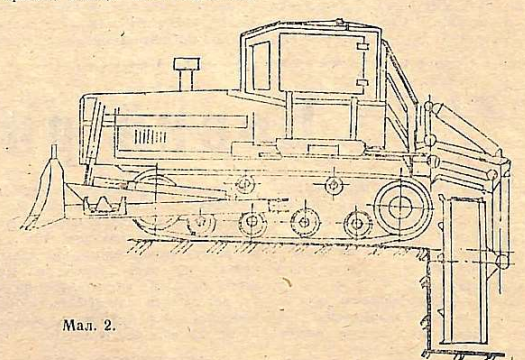
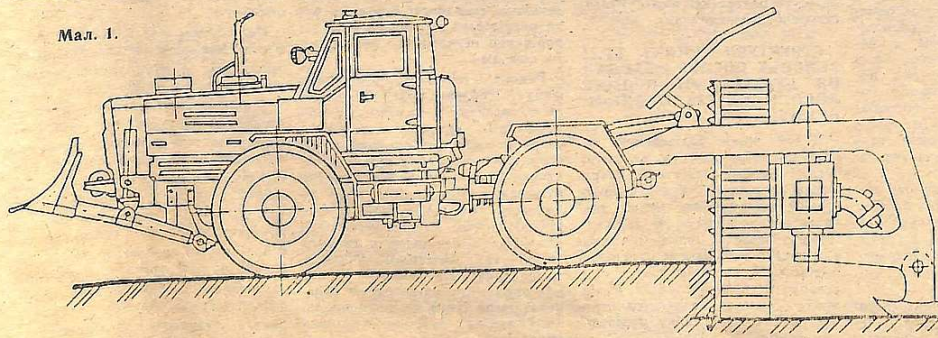
високонадійні і значно довговічніші, більшість машин працюють на принципах активізації робочого процесу — прогресивному способі розробки ґрунту.

Але ця техніка має і значні недоліки: низький коефіцієнт корисної дії, значні витрати пального на одиницю продукції, велика вага, і що саме головне, в основу її створення покладений тільки один головний принцип — велика продуктивність. Економічність і енергомісткість машин практично не враховуються. З одного боку цей принцип безумовно важливий, а з другого — нехтування економічністю і енергомісткістю робочих процесів у цивільному будівництві — дуже висока ціна одиниці продукції, яка не дозволяє відшкодувати затрати на придбання такої високопродуктивної техніки. На економічність такої техніки впливають і технічні заходи, необхідні по захисту обслуговуючого персоналу під час військового стану.

Ці та багато інших, менш важливих причин, спонукали розробити на кафедрі принципи конверсії такої техніки, в основу яких покладені оптимізаційні методи переобладнання техніки з урахуванням як продуктивності,

на перелічених принципах створена і звичайна техніка з поворотним робочим органом, здатна розробляти траншеї різного по ширині профіля (мал. 2), як напічне обладнання на трактори різного класу, продуктивністю 300—2000 м³/год (в залежності від потужності трактора).

Л. БАЛАДІНСЬКИЙ, зав. кафедрою будівельних машин.

ВІДЕОЗІОМКА

Захист дисертацій, дипломів, а також інших значущих подій

У нас ви зможете замовити довідчененого спеціаліста, що виконує відеозйомку на імпортованій апаратурі і матеріалах по найнижчих розцінках.

Всю необхідну інформацію можна отримати в к. 226 (головний корпус) тел. 245-48-53; телефон внутрішній: 1-67.

Адміністрація

УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ СЕМІНАР:

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКОВИХ СТРУКТУР В БУДІВНИЦТВІ НА УКРАЇНІ

Ініціатива організації семінару

Проблемний семінар «Перспективи розвитку ринкових структур в будівельній галузі України» відбувся в Києві, в нашому Інституті, з 22 по 27 квітня. Він пройшов за узгодженням з національним центром по реалізації технічної допомоги Україні (проф. Нітхаммер, проф. Семечень, д-р Полук). Наукове керівництво семінаром здійснено Інститутом економіки будівництва та будівельних підприємств Технічного Університету (ТУ) м. Брауншвейга, керівник проф. Хіршбергер. Організував підготовку і проведення семінару Центр підвищення кваліфікації ТУ м. Брауншвейга, керівник Е. Барон. Учасниками семінару стали: Міністерство України у справах будівництва та архітектури (заступник міністра О. Горбатюк), Технічний університет будівництва та архітектури м. Києва, Українська асоціація «Кадр для будівництва» (президент А. Тургай), Академія інженерних наук України (віце-президент В. Баженов).

3 виступів учасників

А. БЕРКУТА: СИТУАЦІЯ В БУДІВНИЦТВІ

Виступ А. В. БЕРКУТИ, заступника Міністра України у справах будівництва та архітектури, був спроектований на обмін думками з німецькими колегами. У доповіді лунали конкретні статистичні дані, зважені пропозиції обговорити ту чи іншу проблему, що склалася в галузі. Так, на сьогодні існує складне положення з незавершеним будівництвом, якщо скорочувати робітників, то постає питання: куди їх влаштувати? Очевидно, що сьогодні наше суспільство не в змозі утримувати таку велику армію будівельників, але як реорганізувати галузь, щоб не ламати основні економічні зв'язки життєдіяльності будівництва? Можливо, що будівельні організації, які працюють над соціальними об'єктами, створюватимуться у певних регіонах країни, а промислові будівлі у перспективі об'єднуються у концерни. Це ідея, що підлягає обговоренню. Існує проблема інвестицій, які завдяки направлялися на нові будови. Інвестиційна політика повинна здійснюватися у вирішенні житлового будівництва. Ще проблема — шляхи приватизації. Сьогодні процес приватизації будівництва без збереження технологічних зв'язків неможливий. Як бути з приватизацією тих структур, де зосереджені фондові засоби, які створювалися колись за рахунок всього суспільства? Сьогодні проводиться політика на створення відкритих акціонерних підприємств, і тому постає питання, чи досягнемо ми на цьому шляху ефекту? У проблемі зайнятості на будівництві гостро постає питання перепрофілювання спеціалістів.

Із заступником міністра будівництва та архітектури України було проведено підготовчі бесіди. Він повідомив про складне становище будівельної промисловості України та акцент на регресивний розвиток за останні чотири роки. Явища перехідного періоду він охарактеризував як серйозні. Однак, він підкреслює, що уряд прийняв програму переходу до ринкової економіки. Відповідні законодавчі положення він обіцяє передати пізніше.

Далі, міністр проінформував про те, що поки що існує дуже мало приватних будівельних підприємств. Але є наміри збільшити їх кількість. Він завірив, що перехід до ринкової економіки є політичним волевиявом українського уряду. Однак, цей перехід належить здійснити так, щоб напружені та суперечливі моменти було зведено до мінімуму. Він не приховував, що поки нема однозначного уявлен-

ня про шляхи до ринку. Тому він вважає, що розроблена Технічним Університетом Брауншвейгу програма буде дуже корисною. Він запропонував, щоб під час періоду семінару проводились консультації відповідальних осіб України із німецькими експертами про майбутні зміни в будівельній промисловості України, і обіцяв залучити до участі в семінарі таких спеціалістів, що в силу положення, яке вони займають, мають певний політичний вплив.

Таким чином, на Україні протягом короткого періоду часу перестали діяти практично всі регулюючі структури на будівельному ринку. Досягти мети впровадження ринкової економіки, з одного боку, неможливо без створення базових правових структур, і, з другого боку, всім, хто бере участь в ринку будівництва, доводиться пристосовувати свою поведінку до фактичних умов, економічних і технічних.

Програма та мета семінару

Спочатку українські учасники проінформували німецьку сторону про правову і структурну ситуацію української будівельної промисловості. Потім заслухали доповіді про досвід впровадження ринкових структур в нових землях ФРН, а також пропозиції про те, як можливо здійснити поступове впровадження умов для реалізації ринкової економіки в будівельному господарстві України. Велике місце займають

такі групові і пленарні консультації з цих питань, що дозволяють зробити реалістичні висновки, на закінчення передбачено публічне представлення результатів представниками обох сторін.

Дискусії велися в широкому обсязі, і увесь хід семінару пристосували до конкретних умов, що мають місце в галузі будівництва на Україні.

реження технологічних зв'язків неможливий. Як бути з приватизацією тих структур, де зосереджені фондові засоби, які створювалися колись за рахунок всього суспільства? Сьогодні проводиться політика на створення відкритих акціонерних підприємств, і тому постає питання, чи досягнемо ми на цьому шляху ефекту? У проблемі зайнятості на будівництві гостро постає питання перепрофілювання спеціалістів.

Р. ПЕЛЯЧІК: КОНТРАКТНИ ВІДНОСИНИ

У доповіді Р. Т. ПЕЛЯЧІКА, директора Центру економічних досліджень в будівництві, «Впровадження і розвиток контрактних відносин в галузі було» зосереджено увагу на тому, що ринкові романтизм відійшов у мину-

ле. Права база ринкових відносин — закони, і роль контракту стосовно велика, а в Україні ця проблема сьогодні стоїть дуже гостро. У контракті необхідні максимальна конкретність, яка дозволить встановити найбільшу відповідальність сторін.

Доповідач зупинився на питанні багатогранності контрактів, необхідності конкурсного відбору через торговельні організації, визначення рівня цін; строк виконання контрактів; гарантії фінансової і професійної спроможності сторін.

Р. НІТХАММЕР: МИ ХОЧЕМО МАТИ ЗДОРОВОГО ПАРТНЕРА

У своєму виступі професор д-р Райнер К. Нітхаммер назвав Україну своїм майбутнім сильним

партнером, тому Німецьчина зацікавлена, щоб наша держава почала функціонувати як можна швидше. Він виклав багато різноманітних напрямків будівельної промисловості, в яких зможе функціонувати Україна, рекомендував створювати середні за розміром підприємства. Йому були задані цікаві запитання. Серед них запитання про роль держави в організації ринку стосовно до України. Відповідаючи на нього, професор Нітхаммер сказав, що в Україні є багато добрих передумов для розвитку ринкового господарства. Але в більшості випадків ваша країна не знала, як працює економічна система на Заході. Наприклад, у Німеччині є торговельно-промислова палата і у вас вона є, в Німеччині є Спілка підприємців та профспілка і у вас вони є, але мета та завдання

у них зовсім різні. Під час переходу від однієї системи до іншої, треба змінювати і структуру галузі. Не треба зараз шукати винаувачів, тому що 50 мільйонам українців, що тут мешкають, це зовсім не потрібно, треба конкретизувати ваші завдання. У вас зараз багато радників, і вашим національно-економічним кадрам за їх порадами треба знайти свій варіант переходу. Ви зараз не маєте інтелектуального керівництва. Ваша держава зобов'язана планувати перехідний період і вирішальна роль в цьому — науковий кадр, а у вас відсутня підготовка цієї наукової ланки.

В. БАРОНІУС: ВПРОВАДЖЕННЯ РИНКОВИХ СТРУКТУР У НОВИХ ФЕДЕРАЛЬНИХ ЗЕМЛЯХ

Виходячи із обговорення про різницю у думках про приватизацію в нових федеральних землях у Східній Німеччині і в Україні, в доповіді вказувалося, що модель приватизації в нових федеральних землях не може бути безпосередньо перенесена на інші держави. З одного боку возз'єднання і, тим самим, включення у досліджену державну і економічну систему із стабільною валютою і, з іншого боку возз'єднання самостійної держави з необхідністю нового формування всіх інститутів і створення планових основ, включаючи введення власної валюти, — все це означає зовсім інші стартові умови для виникнення ринкових умов. Тривале існування планового господарства у колишніх централізовано управлених економічних системах відбилася на ставленні трудящих до власності.

На прикладі приватизації будівельної промисловості у нових федеральних землях доповідь представив окремі етапи роботи і завдання на цих етапах. На статистичному матеріалі показав, що будівництво особливо придатне для форсування приватизації і створення основи для малих і середніх підприємств.

д-р ХІРШБЕРГЕР:

Новий ринок будівельних послуг

Ринкові умови не народжуються із безмежної свободи і не викликають самі по собі, беззаконна створює лише хаос. Держава повинна задавати законодавчі і економічні рамки, підтримувати і контролювати їх.

Вихідною передумовою для існування ринку є пропозиція і попит. Умови для цього повинні бути створені державою.

Якщо є потреба в будівельних послугах, то її можна задовольнити лише тоді, коли ті, хто в них потребує, мають в своєму розпорядженні фінансові кошти, а будівельні фірми — будівельні матеріали в достатній кількості. До того часу, поки і того і іншого не вистачає, держава, з одного боку, повинна впливати на розподіл матеріалів і, з іншого боку, сприяти розвитку готовності до інвестицій, що можна робити, зокрема, у вигляді прямих дотацій і непрямих субсидій.

Вільний ринок будівельних послуг із ринковою структурою може зміцнитися лише в тому випадку, якщо державою будуть створені мінімальні передумови для цього та відвернуті викривлення.

Поряд із можливостями у вигляді регламентування державою

ринок, як це висловлюється, наприклад, в «Порядку підряду на виробництво будівельних робіт» в Німеччині.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ РОЗВИТКУ РИНКУ БУДІВЕЛЬНИХ ПОСЛУГ

Достатнє постачання матеріалів чи упорядковане розподілення дефіцитних товарів є найголовнішою передумовою для розвитку ринку будівельних послуг. Розподіл будівельних матеріалів повинно відбуватися таким чином, щоб їх накопичення, торгівля ними та продаж за кордон стали невіддільними.

Як законодавчі передумови повинні бути розроблені правові положення в галузі правових відношень між боржником і кредитором, приватного договірної права, а також трудового і соціального права.

При розробці правових норм треба враховувати природні індивідуальні інтереси учасників

Фірма повинна мати право брати на роботу і звільняти людей; ризик самостійного підприємництва повинен бути доступним для огляду.

Ринок будівельних послуг може і без великих інвестицій внести істотний вклад в розвиток народного господарства, якщо будуть створені ці передумови.

СТРУКТУРИ РИНКУ БУДІВЕЛЬНИХ ПОСЛУГ І ЗАВДАННЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВИСТІ НА СТАДІЇ ВИНИКНЕННЯ

Новий ринок будівельних послуг потребує робіт у великому обсязі! Великі інвестиції потребують тривалого часу і великих грошей від держави, так що такі проекти короткочасно не зможуть сприяти розвитку ринку будівельних послуг. Але багато малих будівельних проєктів, що в сумі створюють великий обсяг будівництва, можуть послужити основою для Нового ринку будівельних послуг.

ТУТ, НА МОЮ ДУМКУ, НАПРОШУЮТЬСЯ ДВІ ТАКІ ЗАДАЧІ:

У зв'язку із реорганізацією сільського господарства і необхідністю поліпшення умов для виробництва сільськогосподарської продукції треба будувати житлові будинки для сільського господарства. Це можливо і без створення поширеної інфраструктури.

Необхідні будівельні роботи для цього не виявляють ніякої технічної складності і можуть бути реалізовані за короткий час із порівняно невеликими фінансовими коштами.

Ремонт існуючого житлового фонду, особливо модернізація систем опалення і поліпшення теплоізоляції можуть послужити основою для створення нових структур ринку будівельних послуг. Такі будівельні роботи включають різноманітні види діяльності, так що будуть задіяні робочі різних спеціальностей і кваліфікацій без якихось значних виробничих інвестицій. Фінансування таких м'яг можливо в рамках приватного накопичення власності розподілити на велику кількість окремих осіб чи житлових управлінь.

Паралельно із цим виробництво опалювальних котлів, що ефективно працюють, може сприяти збільшенню зайнятості (пониженню безробіття) в промисловості, а також істотному зниженню витрати енергії на опалення будов.

Необхідні для реалізації цих заходів роботи по плануванню, проектуванню і підготовці праці можна стандартизувати і доручити їх виконання великій кількості місцевих проєктно-інженерних бюро.

Поліпшення загальних умов життя, пов'язане із модернізацією житлового фонду, дасть людям перспективу на майбутнє.

Поряд із вищевказаними можливостями по створенню широкої бази розвитку ринкових структур на ринку будівельних послуг треба розглянути питання, чи не можна розробити спеціальні технології, які б тривало сприяли б розвитку народного господарства і будівельної промисловості. Тут можна було б назвати, в принципі, поширення будівництва гідроелектростанцій, розробку вітросилових установок і використання техніки сонячних елементів.

Ким бути? Комісіонером банку „Ажіо“

В стінах нашого вузу проводять свої заняття та семінари школа комісіонерів банку «Ажіо». Ми попросили ІГОРЯ ВОЛОДИМИРОВИЧА МИХАЙЛОВА, заступника директора цієї школи, детальніше розповісти про діяльність цього осередку, його особливості.

— Дякую газеті «А+Б» за виявлений інтерес до нашої школи. Назва школи — «школа комісіонерів банку «Ажіо», можливо, звучить трохи незвично для більшості наших співромадян, однак у цивілізованих країнах професія «комісіонер» є досить розповсюдженою і шанобливою.

Наша школа організована в березні 1992 р. і таким чином існує вже понад рік. В основу створення школи було покладено ідею спеціальної підготовки і розгортання мережі комісіонерів банку «Ажіо» на території України і поза її межами. Час підтвердив не лише життєздатність, але й високу ефективність цієї ідеї.

Школа готує комісіонерів лише для банку «Ажіо». Система навчання в школі — трохрівнева.

Зараз проводиться набір слухачів I рівня — загальна підготовка комісіонера. Надалі комісіонери, що ефективно працюють, можуть продовжити навчання в школі на II і III рівнях та отримати спеціальні знання у вибраних ними галузях фінансової діяльності.

Школа нараховує близько 120 випускників. Після успішного закінчення школи з комісіонерами підписується контракт, по якому вони можуть здійснювати від свого імені певні види операцій за дорученням банку «Ажіо» на умовах, визначених банком.

— Розкажіть, будь ласка, детальноше в чому конкретно є робота комісіонера банку Ажіо?

— Я перелічу лише деякі аспекти діяльності комісіонерів. Це — технічна підготовка і укладення депозитних угод, консультативні послуги юридичним та фізичним особам, участь в рекламних кампаніях банку «Ажіо» в різних регіонах республіки, технічна підготовка і відкриття кореспондентських рахунків в країнах СНД і ін. Думаю, що з висхідним курсом гривні, які можливості в роботі надаються комісіонерам. Зрозуміло, що вся ця діяльність оплачується банком, виходячи із конкретних умов згідно з контрактом.

— Для виконання цієї досить складної, на мою думку, роботи треба спеціальні знання...

— Зрозуміло. Для цього і є наше школа комісіонерів! Слухачі I-го рівня підготовки протягом одного тижня інтенсивного навчання за спеціально побудованою програмою отримують всі необхідні знання для подальшої самостійної роботи як комісіонерів банку «Ажіо». До речі, слухачі школи можуть стати особами, що мають вищу освіту чи студентами останніх курсів вузів. Це необхідні умови вступу до нашої школи, хоч можливі й винятки. Заняття в школі комісіонерів ведуть і провідні спеціалісти-практики банку «Ажіо».

— Крім спеціальних знань, які, на вашу думку, якості повинен мати комісіонер?

— Порядність, в найширшому значенні цього слова, комуніка-

бельність і, якщо хочете, певний артистизм.

Першодом, як кажуть, особливо не навчив, а от питанням психодіагностики, психології спілкування в школі приділяється особлива увага і читається спеціальний розроблений курс психологічної підготовки майбутніх комісіонерів.

При вступі у школу із претендентами проводиться співбесіда та тестування. Прогнемо, щоб майже всі комісіонери володіли згаданими якостями.

— Багато студентів — випускників нашого вузу задоволені подальшим працевлаштуванням. Якщо ж вас правильно зрозуміла, то закінчивши вашу школу, вони одразу ж зможе працювати за контрактом з банком «Ажіо» на відповідних умовах.

— Цікомо вірно.

— Мені здається, що багатьох зацікавить можливість вступити в школу комісіонерів банку «Ажіо». Скажіть, навчання в школі платне чи ні? І назвіть, будь ласка, адресу школи.

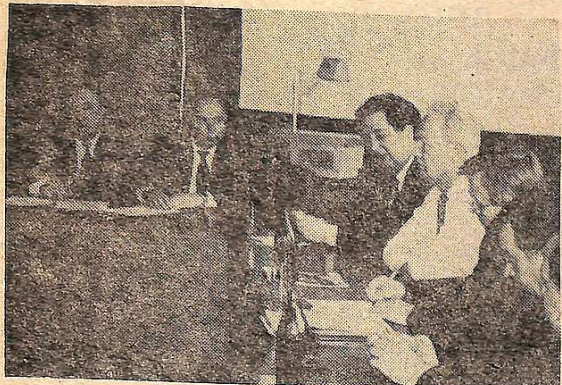
— Навчання платне, однак слухачам вноситься лише певна частина вартості навчання. Всі інші витрати по організації навчального процесу сплачуються акціонерним банком «Ажіо».

Наша адреса: Київ, вул. Освітній, 5. Поштова адреса: 262037, Київ-37, а/с 15.

Чекаємо на вас, панове студенти!

— І останнє запитання, на яке ви можете не відповідати: чи багато заробляють комісіонери банку?

— Відповідь. Вони працюють із задоволенням.

На фото: учасники українсько-німецького семінару під час прес-конференції.

Кілька питань з прес-конференції

— Як ви оцінюєте семінар, що відбувся, і яке його практичне значення для будівництва?

О. П. ГОРБАТОВСЬКИЙ, заступник Міністра України в справах будівництва та архітектури:

— Ми задоволені проведенням семінаром, що був присвячений майбутньому будівельній галузі України, і на якому йшлося про перехід до ринкових форм господарювання. Досвід Німеччини для нас в цьому плані дуже цінний. Обмін думками дозволив вивірити власний курс, звернути увагу на помилки, виробити поради й рекомендації, щоб перехід до ринкових структур був швидким і правильним. Це найголовніше.

Крім того, під час семінару наші спеціалісти з різноманітних корпорацій мали змогу спілкуватися з німецькими колегами. Важливо, що у них встановилися контакти, які передбачають тривалий час взаємодії. Подібні семінари в майбутньому матимуть місце в різноманітних регіонах. Семінар, що відбувся, підготував ґрунт, на якому проходять конкретні, плідні зустрічі у майбутньому. Дякуючи п'ятиденному спілкуванню з німецькими колегами, ми по-новому побачили певне коло питань, зокрема нас дуже зацікавив досвід приватизації у Східній Німеччині.

— Семінар проходив у стінах вищого навчального закладу, чи матиме він якийсь вплив на студентів?

В. А. БАЖЕНОВ, д-р, проф., проректор по учебній роботі:

— Програмою нашого співробітництва з Технічним Університетом Брауншвейга передбачена серія семінарів, з яких перший відбувся в нашому інституті. На ньому виявлені основні тенденції, орієнтовані на спеціалістів будівельної галузі. Наступні зустрічі плануються проводити в регіонах, на різноманітних рівнях. Оскільки перший семінар відбувся у вузі, то в його роботі брали участь спеціалісти, які працюють на кафедрі економіки будівництва. Вони будуть інформувати дипломників і студентів старших курсів про результати семінару. Відбудеться опосередкований процес знайомства з тенденціями розвитку ринкових відносин галузі.

Крім того, у рамках співробітництва нашого вузу з ТВ Брауншвейга передбачені угоди про постійні взаємні контакти викладачів, аспірантів та студентів. Минулого року 20 студентів ТВ Брауншвейга мали у нас практику, відвідали будівельні майданчики. Є домовленість про практику наших студентів у Німеччині. Дуже приємно відзначити, що між колегами з обох сторін склалися дружні взаємини.

на Україні

СТРУКТУРИ ФІРМ ДЛЯ НОВОГО РИНКУ БУДІВЕЛЬНИХ ПОСЛУГ

Середні підприємства і майстерні ремісничого характеру утворюють основу для розвитку Нового ринку будівельних послуг.

Значення ремісничо-промислового виробництва виткає із гнучкості, що характерна для дрібних підприємств. Такі підприємства не мають значних накладних витрат і можуть рентабельно виконувати роботи під власну відповідальність; контроль економічності при виконанні робіт можна легко вивчити і впровадити без будь-яких проблем.

Структури на великих фірмах необхідно пристосувати до завдань і цілей будівельного ринку; якщо ці завдання потребують роботи в малих групах, то на фірмах треба створити відповідні спеціалізовані підприємства, які повинні працювати самостійно і рентабельно.

ПЕРСОНАЛ І КВАЛІФІКАЦІЯ ДЛЯ НОВОГО РИНКУ БУДІВЕЛЬНИХ ПОСЛУГ

Підприємства, що працюють в суспільстві, де панує конкурен-

ція, має потребу в співробітниках, що працюють з орієнтацією на ефективність. Відповідно до завдань на будівельних підприємствах співробітники повинні забезпечувати наступне:

Кваліфіковані робітники: працювати продумано і самостійно

Бригадирі: організувати робочі процеси із орієнтацією на ефективність

Прораби: економічно організувати будівельні майданчики

Старші прораби: організувати рентабельне управління виробництвом

Начальні виробництва: забезпечувати замовлення для завантаження потужностей підприємства та пристосовувати потужності підприємства

Економісти будівельних організацій: фінансування і планування інвестицій

Для досягнення відповідної поведінки необхідно проводити навчання і тренування співробітників.

Ігорь МАРТЫНЮК

В ОЖИДАННІ СТРАШНОГО СУДА

Все собралось, все перемешалось, Даты, мысли, люди и дела. И надежды даже не осталось, В то, что правда есть у нас

одна.

Для кого-то правда в оправданье, Есть всегда в запасе, даже две. Для кого-то в осуждающем молчанье,

И с заботой о самом себе.

Правда есть для беззащитного больного, С этой правдой легче умирать

Правда есть политика любого, С ней ему удобно выступать.

Правда есть затаята архивом: Это нужно знать, а это нет. Своя правда в лозунге

фальшивом И без даво ушедших довоенных лет.

А пока что кто-то правду ищет, Кто нашел ее на дне вина.

Кто-то в оправданье себе рыщет В ожиданье страшного суда.

* * *

И снова в путь. И снова вверх, За истиной и смыслом жизни.

И снова горе, снова смех, И снова слезы моей Отчизны.

И очутившись вдалеке, Узнать что там одна дорога. И снова истина в вине, И снова в сторону от Бога.

Поднявшись высоко, упасть Почти разбитым до полусмерти. Свое же будущее украсть, Все сделать, чтоб смеялись черти.

И снова строить, в который раз, На перепутье и в лихолетья. Опять поверить. Опять для нас Найдут цель жизни в конце столетья.

СВЕТ-СОН

Электрический свет бьет мне в глаза

И мне ближе свет ночи. Но в ночи плохо видят мои глаза И мне страшен отблеск свечи.

Самый лучший свет — это свет дня, Но его скрывает туман.

Терпеливо я ждал, я ждал И рстая туман — дурман. Я тогда открываю обман. Самый лучший свет не там.

Самый лучший свет — это свет сна.

Мы во сне сильны и умны. Мы во сне не ждем наступления дня

И ничего никому не должны.

Самый лучший свет — это свет — покой,

Здесь сбываются наши мечты. Я тогда становлюсь самим собой,

Лишь когда ухожу во сна. И сбываются наши мечты. И уходим мы от суеты.

А ЖАЛЬ...

На факультеті автоматизації будівельного виробництва минули державні екзамени з спеціальності по заочній та вечірній формам навчання. В цьому році ми востаннє випускаємо «вечірників». Вечірня форма навчання припиняє своє існування на нашому факультеті. І державні екзамени зайвий раз підтвердили поспішність цього кроку. Посудіть самі, якщо порівняти значущість іспитів «вечірниками» та «заочниками» спеціальності БМО, то на «вдміну» і «добре» склали екзамен 44% «вечірників» і 31% «заочників». Тобто майже 70 процентів випуска «заочників» — це студенти ледве повзучі від трійки до трійки, це ні на що непридатні спеціалісти, це марно витрачені гроші і зусилля.

Хоч, зрозуміло, не все так прикро на факультеті. На ДЕК-2 складали екзамен два брата М. С. Старокуч і В. С. Старокуч, обидва, що називається, механіки «божого милості». Обидва працюють в УкрНДІ. Проекті, один — заст. директора заводу, другий — заст. директора інституту. Протягом багатьох років вони співробітничали із кафедрою експлуатації і ремонту будівельних машин — сприяли удосконаленню лабораторної бази, впровадженню наукових розробок кафедри і вчилися, вчилися, вчилися...

Ось для таких людей і потрібна заочна форма навчання.

Л. ПЕЛЕНІВ, заступник декана факультету АБВ.

Світлої пам'яті Володимира Євгеновича Ясієвича

КІЛЬКА СЛІВ ПРО СТИЛЬ ЕПОХА МОДЕРНУ

Що ж то за стиль, який у Німеччині отримав назву «Югенд-штіль»; у Бельгії — «Ар-Нуво», «Стиль двадцяти», «Вільна естетика»; в Австрії, Польщі, Чехії — «Сецесіон»; в Італії — «Стиль Ліберті»; у Франції — «Стиль Ектора Гімара», «Стиль метро», «Стиль Муша»; в Росії — «модерн», «новий стиль» тощо, про який довгий час у нас писали як про буржуазний напрям?

Розвиток промисловості, виникнення нових техніко-конструктивних систем, типів споруд, повсюдне використання металу — все це призводило до суперечки між традиційними формами і технічними засобами та потребами нового часу. Як нескіченні артефакти, на наших вулицях зростали прибуткові будинки із численними колонами та бурхливим декором — електика у різних своїх проявах вже не могла задовольнити смаків суспільства: хотілося чогось нового. Всі ці колони, каріатиди, маскарони вже десь і колись були. Стиль вирав, бо ставати цілком декоративним...

І ось на гребені могутньої хвилі нового виникнення мотив — «удар батога» — у протилежність застарілій геометрії і симетрії. Модерн опинився останньо-свіжим геніальним «девятим валом» великої архітектури декору, яку поглинула пізніше не менш велика світова хвиля конструкції...

Визначено модерну присвятили свої праці О. О. Федоров-Давидов (одним з перших), Л. Й. Ремпель, М. Ф. Хомуцький, П. М. Максимов, О. Л. Пунін, В. В. Кириллов, Е. І. Кіриченко, Т. П. Каждан, Г. Ю. Стернін, О. А. Борисова, Д. В. Сараб'янов, В. Г. Лісовський, В. В. Чепелик, Ю. С. Асєєв, В. Є. Ясієвич та ін.

На Україні можна виділити такі основні течії модерну: декоративний, необароковий, модерно-сецесійний, з окремими вкрапленнями народних мотивів, та раціоналістичний. Знаєць архітектури тієї епохи, професор В. В. Чепелик, підкреслює, що ці течії розвивалися нерівномірно й були сконцентровані в цілому в чотирьох «центрах розвою»: полтавському та харківському (з 1903 року), львівському (з 1904 року) та київському (з 1907 року). Розвиток модерну київської школи можна простежити по творах видатних майстрів, що працювали у той період: — Е. П. Братмана, Г. К. Ледоховського, В. В. Городецького, Й. А. Зекцера, Д. Г. Торова, В. А. Безсмертного, П. С. Андрєєва, Г. Ю. Гає, М. П. Бобрусова, В. Г. Кричевського, В. Г. Коробцова, М. Г. Шехоніна, П. В. Мазо-Кевіча, В. М. Клує, М. О. Даміловського, О. В. Кобелева, О. М. Вербицького та ін.

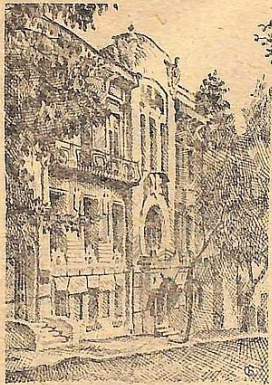
Наша рубрика має розглядати найбільш цікаві з архітектурно-історичної точки зору твори київського модерну у чотирьох основних напрямках — «чистий модерн» (відкрите походження форм декору від «удару батога»), стилізаторський (відголосок інших стилів та національних мотивів), раціоналістичний (присутність конструктивних засад). Дещо окремо можна поставити споруди, створені під прапором модерну — так званого ескрестіоністичного напрямку — але які не мають сецесійних форм — наприклад, твори В. В. Городецького, В. А. Безсмертного (паралель — барселонські споруди каталонського генія Антоніо Гауді-і-Корнет).

Отже, перша розповідь — про офтальмологічну клініку Качковського, побудовану Г. К. Ледоховським у 1907 році.

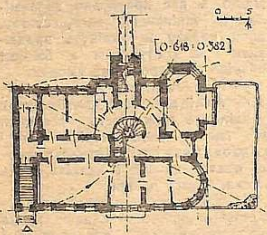
Андрій ПУЧКОВ.

Будинок із левом

або Маленьке дослідження про творчість архітектора Г. К. Ледоховського

«Будинок із левом», вул. Малолодимирська, 33. Архітектор Г. К. Ледоховський, скульптор Ф. П. Соколов, 1907 р.

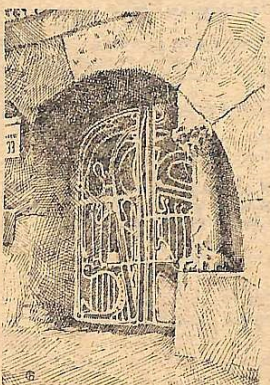
План на рівні першого поверху.

ДОЛІ київського модерну взагалі склалися досить цікаво — будинок, одним з перших створений у цьому стилі, з'явився одночасно і пам'яткою архітектури, і пам'яткою нашої вітчизняної історії (на жаль, сумною): 5 вересня 1911 року у теперішньому кабінеті директора теперішнього ж УкрНДІ соціальної гігієни та управління охороною здоров'я помер російський прем'єр-міністр, міністр внутрішніх справ, статс-секретар Петро Аркадійович Століпін...

Ця споруда відома. Підіймаючись по колишній Малолодимирській (Чкалова) вулиці від Галицької площі (пл. Перемоги) до Великої Підвальної (Ярослава Вал), важко не помітити на воротах будинку з величезним вікном фігуру лева, який, здається, ось-ось стрибне на перехожого...

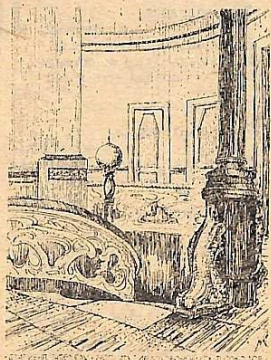
У 1906 році хірург-офтальмолог приват-доцент медичного факультету Київського університету св. Володимира Петро Еразмович Качковський замовляє проєкт будинку для власної амбулаторно-стаціонарної клініки архітекторові польського походження Гнатію Казиміровичу Ледоховському який щойно приїхав до Києва і оселився у свого брата Карла, члена спостережного комітету Товариства взаємної допомоги трудящих — у будинку № 8 по Банковій вулиці. Знайомство із великим Городецьким, що жив у своєму дивовижному особняку (№ 10 по Банковій вулиці) та його товаришами — видатним скульптором, головою київського громадського гімнастичного товариства «Сокіл», професором Ело Осиповичем Сая і талановитим самоумом Федором Петропанієм

Соколовим, який уже підлітком працював у майстерні Сая, — справили значний вплив на становлення творчих поглядів Ледоховського. Рисні сецесійного напрямку модерна, пристрасть до якого він привів з-за кордону, найбільш яскраво були втілені у його київських спорудах, які стали значними пам'ятками київської архітектури початку ХХ століття: прибуткові будинки по Великій Житомирській (№ 32) та Назарівській (№№ 19, 21)...

В'їзні грати до будинку. Архітектор Г. К. Ледоховський, 1907 р.

Ледоховський співробітничав із Соколовим досить тісно. Достатньо сказати, що в усіх будівлях зодчого скульптурний декор розроблений саме Ф. П. Соколовим. Можна було б

згадати його чудові лінії зображення на фасадах будинків по вулиці Костельній, 7 та Ботанічному провулку, 13.

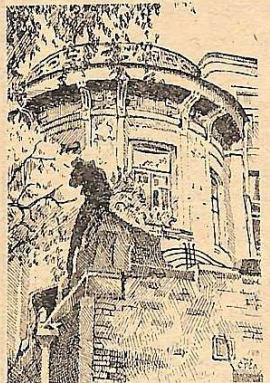
Спробуємо відновити історію «будинку із левом» по Малолодимирській, 33. «Надвірний радник» (7-й клас «Табелі о рангах» — «підполковник») П. Е. Качковський у 1907 році за проєктом Г. К. Ледоховського буде

ЛЕРМИНИ КИЇВСЬКОГО МОДЕРНУ

власну офтальмологічну клініку, де веде прийом до 1910 року, коли, після переїзду на Велику Підвальну, 25, будинок переходить у власність лікаря С. С. Маковського (№ 33-а) та його сина хірурга Гната Станіславовича Маковського (№ 33-б). Саме Г. С. Маковський 1-го вересня 1911 року о третій годині ночі витягнув пулю Ботрова з шиї князя прем'єра. «Весь Київ» у 1914 році подає таку об'яву: «Хирургическая лечебница доктора медицины Н. С. Маковского (Столыпинская, № 33-б, тел. 26-92). Цена за сутки — 5,25 р. Прием больных хирургом Маковским от 9 до 10 н с 5 до 7.» Цікаво, що номер телефона Качковського — 12-99 — залишився у нього і за новою адресою. Ім'я Ледоховського не згадується у списках архітекторів та цивільних інженерів Києва 1906—1914 років. Може, він й не мав освіти архітектора, а виступав як талановитий самоук? У 1908—1913 роках Г. К. Ледоховський у Києві не живе. Тільки у 1914 році його ім'я згадується

Елемент декору інтер'єру — гіпсо-картонні розробки.

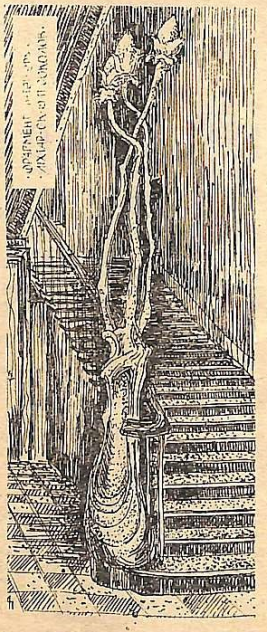
Зний. З цим елементом (див. фото) Київ отримав досить яскравий мотив «удару батога», який, на жаль, опинився єдиним. А, можливо, це й не краше...

Багато видатних київських зодчих жили недалеко від місця будівництва. Можна бути впевненим, що В. А. Безсмертний (Велика Підвальна, 29), Й. А. Зекцер (Рейтарська, 6), академік архітектури В. М. Ніколаєв (Велика Підвальна, 23), міський цивільний інженер О. В. Кобелев (Велика Підвальна, 31) спостерігали за будівництвом споруди, давали поради й рекомендації авторам, а, може, й навпаки...

«Будинок із левом» можна було б назвати програмним твором в історії архітектури українського модерну, враховуючи ту значну роль, яку він відіграв у формуванні цього видатного напрямку, а також взагалі — на небайдуже сприйняття київської архітектури початку ХХ століття.

Андрій ПУЧКОВ,
Олег ЗАВАРЗІН,
архітектори.

Ілюстрації Сергія БЕЛЯЄВА і авторів.

Редактор О. ПРИМАК

В'їзні грати до «Кастель Беранже» у Парижі. Архітектор Ектор Гімар, 1897—1898 рр.